

Toelichting bij

Het Kunst Kabinet

De complete lesmethode voor Kunst- en Erfgoededucatie
in de basisschool

“In de kunst behoren hoofd, hart en hand samen te gaan.”

-John Ruskin, 1819-1900

Inhoud

1.	Het Kunstkabinet		3
1.1	Doel van Het KunstKabinet	3	
1.2	Kant-en-klaar: alle materialen, kunstbeschouwingsfilmpjes & lesbrieven	3	
1.3	Grote Nederlandse musea & entoen.nu & landelijk ICC-platform & Pictoright	4	
2.	Hoe werkt Het KunstKabinet?		5
2.1	Opbouw van de KunstKabinet lessen voor groep 3 - 8	5	
2.2	Opbouw van de KunstKabinet lessen voor groep 1 & 2	8	
2.3	Werkwijze bij groep 3 - 8		11
2.4	Werkwijze bij groep 1 & 2		11
2.5	Duur van de activiteiten		11
2.6	Erfgoedvensters in Het KunstKabinet	12	
2.7	Toegepaste kunst & media	13	
2.8	Woordenschatverbreding	13	
3.	Minitheater-Blikopener		14
3.1	Minitheater		14
3.2	Hoe werk je met het Minitheater?		15
4.	Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener		16
4.1	Doorlopende leerlijnen voor alle Kunstdisciplines		16
4.2	Conceptuele basis & didactische aanpak		17
4.3	Creatieve verrijkingsopdrachten voor meer- en hoogbegaafde leerlingen	18	
4.4	'Opbrengstgericht werken' / Leeropbrengsten	18	
4.5	Cultuureducatie binnen én buiten de school	21	
4.6	Het Kunst- & Cultuurkompas	22	
4.7	Het belang van een structurele doorlopende leerlijn in de school	23	
4.8	Teamcursus deskundigheidsbevordering		24
5.	Indelingstekening Het KunstKabinet Basic		25
6.	De 3 varianten van Het KunstKabinet		26
7.	Contactgegevens		27

1. Het Kunstkabinet

Het KunstKabinet biedt een kerndoelendekkende, doorlopende leerlijn voor groep 1 tot en met groep 8 voor kunstzinnige oriëntatie in de basisschool. De lesmethode bevat tevens een digitale leeromgeving voor leerkracht en leerling.

Doorlopende leerlijnen het Kunstkabinet

Het KunstKabinet bevat kerndoelendekkende doorlopende leerlijnen voor groep 1 t/m 8 voor:

- beeldende kunst
- erfgoed
- media-educatie
- drama
- dans
- muziek

1.1 Doel van Het KunstKabinet

De leerlingen krijgen met Het KunstKabinet in de loop van hun schoolcarrière, binnen de muren van de basisschool, kerndoelendekkend kunstzinnige oriëntatie in doorlopende leerlijnen op: alle kunst disciplines, alle beeldaspecten, alle technieken en materialen, alle grote kunststromingen, alle grote beeldende kunstenaars en met meer dan de helft van de Canonvensters. Daarmee worden leerlingen, reeds op jonge leeftijd, in staat gesteld om een eigen relatie tot kunst aan te gaan. Immers:

- ze verruimen hun woordenschat en uitdrukkingsvermogen;
- ze vullen hun interne beeldbank en kennisbank op het gebied van kunst en erfgoed;
- ze oefenen zichzelf in waarneming, verbeelding en reflectie;
- ze werken met materialen en technieken en oefenen hun fijne motoriek;
- ze leren zich te uiten en hun creativiteit te ontplooiën;
- ze leren conceptueel denken en analyseren;
- ze leren samenwerken, communiceren en reflecteren;
- ze verruimen hun blik op de wereld.

1.2 Kant-en-klaar

inclusief alle materialen, kunstbeschouwings-filmpjes & lesbrieven

In Het KunstKabinet zit alle benodigde materialen, lesbrieven, filmpjes en overige (multimediale) middelen die gebruikt worden bij de (circa) 180 lessen.

Het lesmateriaal is dus kant-en-klaar en direct inzetbaar. Daarmee is dit lesmateriaal laagdrempelig voor leerkrachten voor gebruik in de klas.

Iedere leerkracht kan het!

Iedere leerkracht kan met dit materiaal hoogwaardig kunstzinnige oriëntatie geven in de eigen klas. De leerlingen werken overwegend zelfstandig in groepjes ' met hoofd, hart en handen'. De meeste activiteiten kunnen echter ook klassikaal worden ingezet.

De lesactiviteiten (in kleine groepjes leerlingen) kunnen ook begeleid worden door een onderwijs assistent of enthousiaste ouder.

Het KunstKabinet bevatten alle leerdoelen en aspecten van kunstzinnige oriëntatie en erfgoed zoals ze beschreven zijn door SLO Tule, in doorlopende leerlijnen voor groep 1 tot en met 8.

Het KunstKabinet

1.3 Grote Nederlandse musea & landelijk ICC-platform & Pictoright & Canon van Nederland

Aan de ontwikkeling van Het KunstKabinet hebben educatieve afdelingen van veel grote Nederlandse musea meegewerkt, evenals de organisatie van de Canon van Nederland en het landelijk ICC platform.

Het KunstKabinet bevat heel veel (moderne) kunstwerken, grote kunststromingen en grote kunstenaars. Met Pictoright is door de uitgever een financiële regeling getroffen zodat de basisschool zonder consequenties eindelijk deze kunstwerken mag tonen, zolang dat binnen de muren van de school gebeurt.

VSBfonds,
iedereen doet mee

Rijksmuseum Twenthe

CENTRAAL MUSEUM
UTRECHT

**PICTO
RIGHT**

Van Gogh
Museum
Amsterdam

Kröller
Müller

Bonnefantenmuseum
Maastricht

MUSEUM DE
FUNDATIE

**VAN
ABBE
MUSEUM**

museum
arnhem

MUSEUM
JAN CUNENE
OSS

DORDRECHTS
MUSEUM

De Kale
Koning

museum
boijmans **B** van
beuningen

**K
L
C
A**

entoen.nu
DE CANON VAN NEDERLAND

2. Hoe werkt Het KunstKabinet?

2.1 Opbouw van de KunstKabinet lessen voor groep 3 - 8

Lessen van Het KunstKabinet hebben allemaal de opbouw 'Met hoofd, hart en handen'.

Bij iedere les komen dus alle culturele vaardigheden aan bod (zie: Cultuur in de Spiegel) namelijk:

- het waarnemen (kijken, zien, voelen, ruiken, luisteren)
- het verbeelden (inleven, bedenken, creëren, maken met materialen en technieken)
- het conceptualiseren (categoriseren en bespreken, woordschatverbreding)
- het analyseren (het ontleden naar structuren)

Hoofd

Hoofd = beschouwing. Het onderdeel Hoofd bestaat uit een filmpje + tekst & illustraties.

Filmpje (kunstbeschouwing)

Iedere les begint met een beschouwend deel. In een filmpje van ongeveer 3 tot 5 minuten krijgen de leerlingen van een 'kunstjuf' (Frits) veel te horen en te zien van het kunst-/erfgoedonderwerp waar de les over gaat. De leerlingen zien veel beeldmateriaal en horen verhalen over het onderwerp, waarbij betreffende kunstwerken, kunstenaars, kunststromingen, technieken of erfgoed artefacten de revue passeren.

Zo wordt de culturele context (het inhoudelijke kader) aangegeven waarbinnen de leerling gaat werken tijdens die les.

Lesbrieven (woordschatverbreding)

Na het bekijken van het filmpje (via de leerlingenportal) lezen de leerlingen samen de tekst door die op hun lesbrief staat. Door het lezen (begrijpend lezen) van de beschouwingstekst in de lesbrief en het bekijken van de bijbehorende afbeeldingen, hebben de leerlingen de gelegenheid om de materie op een rustiger tempo nogmaals door te nemen en te laten bezinken. Ook voor het verbreden van de woordschat is het zinvol om de leerlingen de nieuwe woorden ook rustig te laten lezen en te laten herkennen in geschreven taal.

7.7 Vormen gieken

Hoofd

Bekijk nu eerst het filmpje dat bij deze les hoort!

Drie-dimensionaal

Een drie-dimensionale vorm is een ruimtelijke vorm. Zijn vorm neemt dus ruimte in, het heeft diepte. Terwijl een tweedimensionale vorm plat is. Het begrip drie-dimensionaal geeft aan dat iets drie meetbare kanten heeft: een hoogte, een breedte en een diepte. Voorbeelden van drie-dimensionale vormen zijn een piramide, een bal of een kubus. Voorbeelden van tweedimensionale vormen zijn een driehoek, een cirkel en een vierkant. Tweedimensionale vormen zijn plat. Ze hebben twee dimensies: hoogte en breedte. (Dus geen diepte!)

Bekijken

Hoe kun je nu al je drie-dimensionale vormen maken? Je kunt een vorm tekenen van klei. Dan knijp je de vorm op de dikte toe. Je kunt ook een breidel vertakken uit een grotere vorm, van bijvoorbeeld steen. Je kunt dan stukjes steen weg om die ruimtelijke vorm te krijgen.

7.8 Vormen gieken

Gieken

Drie-dimensionale vormen kun je ook maken door ze te gieken in een mal. Een mal is een holle vorm waarin je bijvoorbeeld giet dat eerst vloeibaar is en daarna hard wordt. In het gieten neemt het vloeibare materiaal een vaste vorm aan. Je kunt vormen gieken met gips en beton, maar ook met metalen als koper, brons en goud. Gips en beton worden vloeibaar door toevoeging van water bij de droge stof. Het vloeibare gips droogt, na het gieten, en wordt hard.

Metalen smelten onder hoge temperaturen gesmolten worden om vloeibaar te worden. Het heet vloeibaar metaal wordt in een mal gegoten. Daarna koelt het vloeibare metaal af en wordt het. Zo wordt het metaal hard. Daarna kun je met verschillende vormen en hou je het metaal, gegoten beeld over!

Frits Krijer

De beeldhouwer Frits Krijer giet zijn beelden. Hij maakt kleine werkjes waarbij hij oude verpakkingsmaterialen gebruikt als mal. Daarin giet hij gips. Grote werken, zoals zijn Waterman, giet hij met beton. In het gieten heb je gestel hoe deze kunstenaar te werk gaat. Frits Krijer giet bijvoorbeeld door afgedaagde verpakkingsmaterialen. Verpakkingen die hij bijzonder mooi van vorm vindt, gebruikt hij als malen voor zijn kunstwerken.

Hart

Na de beschouwing volgt de reflectie onder 'hart'.

Reflectievragen & uitdrukingsvaardigheid

Direct na de beschouwing wordt de leerlingen gevraagd om te reflecteren op hetgeen ze zojuist hebben geleerd in de beschouwing.

- De informatie wordt op henzelf betrokken in reflectievragen als: 'Heb je zoiets al eens gezien of meegemaakt?'; 'Waar?'; 'Welk gevoel krijg jij erbij?'; 'Waar doet het je aan denken?'; etcetera.
- Er wordt gevraagd een mening te geven: 'Wat vind je ervan?'; 'Vind je het mooi?'; 'Lelijk? Anders...?'; 'Kun je aangeven waarom je dat vindt?'; etcetera.

Leerlingen leren zo reflecteren, ze verbreden hun woordenschat en verbeteren hun sociaal-emotionele (uitdrukkings-)vaardigheden.

Cultureel zelfbewustzijn

De leerlingen bespreken samen de open vragen binnen hun groepje; ze reflecteren samen, waarna ze hun eigen mening of idee opschrijven op hun eigen reflectieblad. Zo leer je de leerling bij iedere les dat de leerling zelf van essentieel belang is in het 'kunstproces'.

De leerling is de ontvanger van de 'kunstboodschap'; zonder ontvanger/toeschouwer is er geen kunst. De leerling leert hiermee dat hij/zij een volwaardige en legitieme toeschouwer is, die een eigen relatie tot kunstuitingen kan en mag aangaan (ongeacht zijn leeftijd of mate van scholing).

Er wordt om zijn/haar gevoel en mening gevraagd. Met ieder antwoord dat de leerling op een reflectievraag geeft, bouwt hij impliciet aan zijn culturele zelfbewustzijn. Ook merken de leerlingen dat ze onderling van gevoel, ervaring, idee en mening kunnen verschillen.

Handen

Na de reflectievragen, worden de leerlingen uitgedaagd in een verwerkingsopdracht waarin ze hun eigen verbeelding kwijt kunnen (creatie) en waarin ze instrumenteel aan de slag gaan met materialen en technieken (productie). Dus: 'handen'!

Alle materialen voorhanden

De benodigdheden voor dit doe-deel zitten in de leskisten en de kasten van Het KunstKabinet. Op de lesbrief van de leerlingen staat een overzicht van de benodigde materialen en een foto daarvan.

Zo leren de leerlingen tevens de benaming van de specifieke materialen en gereedschappen die ze bij de diverse technieken gebruiken.

Hart
Bekijk de antwoorden op deze vragen op de kopie van je evaluatieblad.

Vraag 1:
Neem eens een verpakking die je mooi van vorm mooi vindt. Wat vind je er zo mooi aan?

Vraag 2:
Wat vind jij van de statuetten van Rood Kruis? Vind je ze mooi of lelijk? Kun je ook vertellen waarom?

Vraag 3:
Rood Kruis maakt een serie van betonbeelden voor een langgerekte strook langs het Amsterdam-Rijnkanaal. Kun je je voorstellen hoe die plots eruit zou zien zonder die beelden? Of stel je voor: hoe zou je het vinden als die beelden van Rood Kruis bij jou in de straat zouden staan?

Handen
In dit project ga je (samen met je groepje) vormen maken met gips en daarmee een beeld samenstellen. Verzamel de volgende materialen uit Het KunstKabinet en probeer of alles compleet is.

Materialen
Leest:

- 2 maatbekers
- 1 doosje tongpatels
- bundeltje houten reepjes
- bundeltje vlagprikkers
- bundeltje bamboestokjes
- 1 rol schilferstapels
- 1 rol dooptape
- 1 schaar
- 1 pot natuurtouw
- diverse weggepoets en -schuifjes van plastic
- 4 potloden
- 2 gummen

Uit Het KunstKabinet:

- maatbeker van 1 liter
- droogblok
- zak met gips
- wit A4-papier
- digitale camera

Verder:

- Maak voor iedereen in het groepje een kopie van het evaluatieblad.
- Als je zelf nog een leuke verpakking of gevormd heelt, die je denkt te kunnen gebruiken, dan mag je die er ook bij leggen.

Aptemmerer dit kan worden weggepoetst. Speel het met door de grootte! Dan krijg je vertoppingen.

Vraag aan je leraar of lerares waar jullie de mat gips gevuld maken, naar kunnen zetten. Het gips moet namelijk eerst wees uitdalen.

Let op!
Vegtaals de vormen heel voorzichtig. Zelf ze niet te de vanaamng!

Projectuur 3 & 4: Ops knopen
Na een week kunnen jullie verder met het project. De vormen met gips zijn nu voldoende uitgehard om ze uit de mat te worden gehaald. Houd de mat voorzichtig op zijn kant met je hand onder de gipsen vorm. Streek dan voorzichtig en de vorm valt uit de mat. Als jullie alle malen hebben gebouwd zo heel het toemaken van de vorm uit de mat spoel dan eerst de malen onder de kraan af en droog ze af. De malen moeten weer terug in de leskist, zodat ze herhaald droog zijn.

Let op!
Lukt het echt niet om sommige malen te lossen door te schudden en voorzichtig te wringen, dan mag je de plaats vorm kapot knopen. Doe dit alleen als het niemand lukt om de mat te lossen! Pas op, want met het knopen kan de vorm ook beschadigd worden.

Beeld samenstellen
Maak de schets erbij die jullie de vorige keer hebben gemaakt. Dit is het beeld samen met de vormen, zoals jullie hebben bedacht. Gebruik hiervoor de schilferstapels, de rol dooptape, tongpatels en bamboestokjes of andere materialen die jullie nodig hebben om de onderdelen van het beeld aan elkaar te verbinden.
Is er nog tijd over? Dan mogen jullie het samengevoegde beeld schilderen. Je kunt daarvoor de plakkanterf uit Het KunstKabinet gebruiken.

Foto's
Ruim eerst alles samen op. Doe alles netjes terug in de leskist. Maak een paar foto's van het beeld. Vul de rest van het evaluatieblad in en doe deze samen met wat printjes van het beeld in mijn Kunstverzameling.

In stappen (werkblad)

Op het werkblad staat bij 'handen' stapsgewijs aangegeven wat de leerlingen moeten doen. Door middel van gezamenlijk (begrijpend) lezen doorlopen de leerlingen de instructies over hoe ze samen bijvoorbeeld:

- de werkplek klaarmaken;
- de benodigdheden bekijken;
- een ontwerp maken;
- materialen toepassen;
- technieken toepassen & tips voor de verwerking;
- de gebruikte spullen moeten schoonmaken en opruimen;
- aan het eind van de doe-opdracht een droogplek voor hun resultaten moeten zoeken.

Als leerlingen een driedimensionaal werkstuk gemaakt hebben, dan kunnen ze daar een (paar) foto(s) van maken met de digitale camera die in Het KunstKabinet is meegeleverd. De print van die foto(s) gaan dan in hun eigen portfoliomap 'Mijn Kunstverzameling'.

Evalueren en verzamelen in 'Mijn Kunstverzameling'

Achterin iedere leerlingesbrief staat een kopieerblad: het 'Evaluatieformulier'. Het is voor de leerlingen het leukste als de leerkracht dit blad vooraf in kleur kopieert voor iedere leerling. Ook in de leerkrachthandleidingen (vanaf groep 3) zijn deze evaluatiebladen opgenomen om bij de voorbereiding van de les alvast bij de hand te hebben voor het kopiëren.

Het evaluatieblad begint met een resumé van de beschouwing en de kunst/erfgoed context van de les (hoofd).

Daaronder staat het 'invuldeel' waarop de leerlingen de antwoorden op hun reflectievragen (hart) kunnen opschrijven.

Daaronder is, bij 'handen', ruimte gemaakt voor de evaluatie van de les door de leerling. De leerling reflecteert hier op het eigen proces van verbeelding, creatie en productie.

Dit ingevulde evaluatieblad en (de foto van) het eigen werkstuk verzamelt de leerling gedurende het schooljaar in de eigen 'Mijn Kunstverzamelingmap'.

'Mijn Kunstverzameling' is de persoonlijke portfolio van een leerling

In deze persoonlijke map verzamelt de leerling de eigen werkstukken en alle ingevulde evaluatiebladen van alle kunstlessen van groep 1 tot en met groep 8. Zo ontstaat een complete, unieke, persoonlijke kunstverzameling gedurende de basisschoolcarrière. Een bijzonder, eigen 'collectors item' met daarin een weerspiegeling van de opgedane kennis en ontwikkeling van het culturele bewustzijn van de leerling!

2.2 Opbouw van de KunstKabinet lessen voor groep 1 & 2

Ook bij de kleuters hebben de lessen van Het KunstKabinet allemaal dezelfde opbouw: 'Met hoofd, hart en handen'. Bij iedere les komen dus alle culturele vaardigheden aan bod (zie Cultuur in de Spiegel) namelijk:

- het waarnemen (kijken, zien, voelen, ruiken, luisteren)
- het verbeelden (inleven, bedenken, creëren, maken met materialen en technieken)
- het conceptualiseren (categoriseren en bespreken, woordenschatverbreding)
- het analyseren (het ontleden naar structuren)

Bij kleuters liggen de mogelijkheden ten aanzien van deze vaardigheden natuurlijk op een ander niveau dan bij de hogere groepen. Met name omdat kleuters nog niet kunnen lezen en in een prille ontwikkelingsfase zijn qua woordenschat, fijne motoriek en aandachtsspanne, zijn de lessen in Het KunstKabinet voor kleuters aangepast qua vorm en benadering.

Zoals zodadelijk uitgelegd onder 'werkwijze bij de kleuters' heeft de leerkracht of begeleider bij de kleuterlessen een andere taak dan bij de kunstkabinetlessen voor de hogere groepen.

Hoofd

Filmpje 1 (kleuters)

De lessen voor de kleuters beginnen eveneens met een kant-en-klaar beschouwingsfilmpje (filmpje 1) dat te vinden is in de leerlingportal op www.ckcportal.com.

De kleuters krijgen in filmpje 1 de poppenkast-juf 'Fritsie' te zien als 'kunstjuf' die hen vertelt over het onderwerp van de les: de kunstbeschouwing.

Fritsie begint in dit eerste filmpje vaak met het tonen van foto's (bijvoorbeeld over winterlandschappen en zomerlandschappen) en vervolgens kunstwerken met hetzelfde onderwerp.

Zo kunnen de kleuters gemakkelijker een relatie aangaan met het onderwerp en de context van de les.

Uit filmpje 1 kunstbeschouwing

Uit filmpje 1 kunstbeschouwing

Handleiding voor de leerkracht

1.5 Warm en koud

Thema: Aankomst Our School College uitbreiden, onder KunstKabinet Het Spie, Het Oude Nieuw, Pissis en Inhoud van Digi, Aankomst

Dagmerk van deze les:

- De leerlingen leren goed observeren.
- De leerlingen oriënteren zich op warme en koud.
- De leerlingen worden zich bewust van de invloed van kleurkeuze op het gevoel dat je krijgt bij een afbeelding.
- De leerlingen zien diverse kunstwerken waarbij het koude of warme kleurgebruik van belang is voor de sfeer van het kunstwerk.
- De leerlingen denken na over kleuren. Ze zoeken kleuren die op warme en koude kleuren.
- De leerlingen gaan zelf aan de slag met kleurkeuze en warme en koude kleurtoepassing in de twee doe-opdrachten. Ze werken met verf.

Voorbereiding:
Pas de doelen uit de leskoffer. Maak van iedere doede evenveel kopieën als dat er kinderen in het groepje zitten, op wit A4-papier.

Start:
Stel een groepje samen van 4 tot 6 kinderen.

Hoofd
Bekijk nu met de kinderen het eerste filmpje dat bij deze les hoort. Dit filmpje vind je op www.hetkunstkabinet.nl, in de leerlingportal onder lessen groep 1, les 1.5 Warm en koud.

In dit filmpje vertelt Fritsie over warm en koud en over de verschillende warme en koude kleuren.

- Kleuren met geel-, rood- en oranje tinten zijn "warm"; kleuren met blauw, wit, grijs en zwart tinten zijn "koud".
- De kinderen zien een aantal voorbeelden van warme en koude kleuren voorbij komen.
- De leerlingen zien foto's en tekenen van winterlandschappen (met koude kleuren) en zomerlandschappen (met warme kleuren).
- De kinderen zien een aantal kunstwerken waarin warme of juist veel koude kleuren gebruikt zijn om een bepaalde sfeer naar te zetten.

Het KunstKabinet

Hart

Reflectievragen (kleuters)

De leerkracht gaat vervolgens met de leerlingen in een kring zitten en reflecteert met hen over hetgeen ze zojuist hebben gezien in het filmpje. De tekst en de vragen voor dit onderdeel staan uitgeschreven voor de leerkracht in de handleiding. Bij de handleiding voor de leerkracht zitten vaak ook mooie full colour toonkaarten (A4) met afbeeldingen van kunstwerken of foto's die de leerkracht gebruikt tijdens dit reflectieonderdeel 'hart'.

3

 Hart

In dit reflectieonderdeel (hart) gaat de leerkracht zelf rustiger in op het onderwerp van deze les en op enkele kunstwerken die de leerlingen in het filmpje voorbij zagen komen.

Ga met het groepje kinderen om een lege tafel zitten. **Vragen:**

- **Waar ging het filmpje over?**
Antwoord: warm en koud / warme en koude kleuren.
- **Wanneer heb je het warm?**
Mogelijke antwoorden: in de zomer; op vakantie; als ik binnen ben; als ik een warme trui aan heb; als ik hand heb geend; in de zon; etc.
- **Wanneer heb je het koud?**
Mogelijke antwoorden: in de winter; als het vriest; als ik buiten ben; als ik te koude (dunne) kleren aan heb; als ik in de sneeuw speel zonder handschoenen; als ik uit bad kom; als ik heb gezwommen; etc.
- **Noem eens een paar dingen die warm zijn.**
Mogelijke antwoorden: de zon, vuur, thee, kookplaat, oven, kokend water, warm eten, warm bad/douchen, de verwarming, etc.
- **Noem eens een paar dingen die heel koud zijn.**
Mogelijke antwoorden: ijs, sneeuw, hagel, ijsjes, ijsklontjes, melk uit de koelkast, etc.
- **Welke kleuren geven je een koud gevoel?**
Mogelijke antwoorden: wit, zwart, grijs, blauw, paars, blauw-groen.
- **Welke kleuren geven je een warm gevoel?**
Mogelijke antwoorden: geel, oranje, rood, geel-groen, roze, bruin.

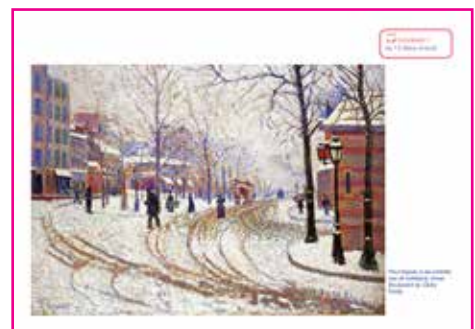
Sorteren!
Paak de twee sorteerbladen (de bloemen en de sneeuwpop) en de kleurstalen uit de leskoffer. Laat de leerlingen nu de verschillende kleurstalen op de twee sorteerkaarten leggen. De warme kleuren op de warme sorteerkaart, en de koude kleuren op de koude sorteerkaart.

Kunstbeschouwing
Hoe gaat dat?
De leerkracht toont een kunstkaart en leest de bijbehorende tekst voor (zie onder). De leerlingen en de leerkrachten bekijken dan de kunstkaart aandachtig.
Daag de leerlingen eerst uit om vrijelijk hun mening en gevoel onder woorden te brengen bij het kunstwerk. Vraag ze om te vertellen wat ze allemaal zien in het kunstwerk.
Vervolgens stelt de leerkracht de vragen die bij deze fotokaart geformuleerd zijn in deze lesbrief. De leerlingen beantwoorden de vragen in de kring.

Leg kunstkaart 1 op tafel
Vertel wie het schilderij gemaakt heeft en hoe het schilderij heet. (Zie het bijschrift op de fotokaart):

- **Wat vinden jullie ervan?**
Mogelijke antwoorden: mooi, niet mooi, raar, ik zie een ... het lijkt wel ... etcetera.
- **Wat vind je er mooi aan? (Of waarom vind je het lelijk?)**

Het Kunst Kabinet

Filmpje 2 (kleuters)

Als de reflectie is afgerond, wordt er wederom een filmpje (filmpje 2) bekeken in de portal. In dit filmpje vertelt Fritsie wat de doe-opdracht is. In dit tweede filmpje zien de leerlingen ook hoe andere kleuters bezig zijn met het uitvoeren van die doe-opdracht. Dit werkt veelal inspirerend en enthousiasmerend voor de leerlingen. Het werkt ook enigszins drempelverlagend omdat succes al virtueel wordt aangetoond: 'het kan, het werkt en het is leuk! Dus: nu zelf ook aan de slag!'

De leerlingen gaan vervolgens zelf aan de slag met de doe-opdracht. Veruit de meeste kleuterlessen zijn goed klassikaal te doen. Doordat de leerlingen het tweede filmpje gezien hebben, weten ze al redelijk goed wat er van hen (qua werkproces) verwacht wordt. Dit vereenvoudigt de individuele instructie en beperkt het aantal vragen dat de leerlingen hebben.

De doedel (kleuters)

Veel kleuterlessen hebben een 'doedel' als basis voor de doe-opdracht van hun KunstKabinetles. Een doedel (kopieerblad!) is een eenvoudige lijntekening, die nog niet af is. De doedel geeft houvast. Met de doedel hebben de leerlingen een concreet en tot de verbeelding sprekend startpunt, dat vervolgens aan hen zelf is om af te maken.

Reden voor het werken met de doedel bij de kleuteropdrachten is dat veel kinderen 'schrikken' van een blanco papier (zonder doedel) als uitgangspunt en angstig zijn om dan zelf te beginnen'. De doedel verlaagt de opstartdrempel en geeft een soort 'gemeenschapsgevoel' (alle kinderen krijgen dezelfde doedel... De uitdaging: maak er nu je eigen werk van!).

De kinderen gaan uiteindelijk meer hun eigen gang met hun werk dan wanneer ze vanuit blanco werken. Vanuit een blanco basis hebben de kinderen die onzekerder zijn de neiging om te wachten wat de buurvrouw gaat doen en dat dan zo goed mogelijk te kopiëren (zonder eigen reflectie of idee).

Vervolg opdracht zonder doedel

Als de leerlingen eenmaal hun eerste werkstuk (op de doedel) hebben gemaakt, zijn ze comfortabel met zowel de context, als de beeldaspecten, als de materialen en technieken. Ze wagen zich dan waarschijnlijk gemakkelijker aan een meer eigen, expressief werk (zonder doedel als basis) dat past in de techniek en/of het thema van de les. Nodig ze daartoe van harte uit!

Evalueren en verzamelen in 'Mijn Kunstverzameling' (kleuters)

Achterin iedere lesbrief vindt men het kopieerblad 'Evaluatieformulier'. Het is voor de leerlingen het leukste als de leerkracht dit blad in kleur kopieert voor iedere leerling. Op het evaluatieblad staat eerst een resumé van de beschouwing en de kunst/erfgoed context van de les (hoofd). Daaronder staat het deel waarop de antwoorden op de reflectievragen (hart) kunnen worden opgeschreven. De leerkracht kan (bij de kleuters) hier eventuele leuke en opmerkelijke antwoorden en reacties van de kleuters tijdens het reflectie-onderdeel 'hart' noteren.

Daaronder is, bij 'handen', ruimte gemaakt voor de evaluatie van de les door de leerling. Hier kan de leerkracht opschrijven wat de leerling vond van het eigen proces van verbeelding, creatie en productie. En van het eindresultaat. Dit ingevulde evaluatieblad en de (foto van) het eigen werkstuk verzamelt de leerkracht voor de leerling gedurende het schooljaar in de eigen 'Mijn Kunstverzamelingmap'.

2.3 Werkwijze bij groep 3 - 8

Zelfstandig werken in groepjes

De leerlingen van groep 3 t/m 8 kunnen in principe alle lesactiviteiten zelfstandig in groepjes van 4 leerlingen uitvoeren. Het gereedschap en de materialen in de leskisten van Het KunstKabinet zijn daarop afgestemd. Ook zijn de lessen zodanig geschreven dat de leerlingen zelf de lesinstructies (door middel van begrijpend lezen) kunnen doorlopen en opvolgen.

Een voordeel van zelfstandig werken in groepjes is onder andere dat daarmee de onderlinge communicatie, de 'culturele uitwisseling' tussen de leerlingen en het samenwerken (taken verdelen, elkaar helpen en met elkaar discussiëren) worden gestimuleerd. Ook zijn leerlingen in kleine groep vaak eerder geneigd om ieder hun mening te geven of te vertellen wat ze bij iets voelen dan in een klassikale setting. Tenslotte is het zelfstandig werken in groepjes ook goed om het dragen van procesverantwoordelijkheid (o.a. planning van eigen werkzaamheden) en discipline (nethed van de werkplek, zorg voor materiaal en gereedschap, zelfstandig opruimen, etcetera) te oefenen.

Klassikale mogelijkheden

De meeste lessen van Het KunstKabinet kunnen ook klassikaal gegeven worden. Dan moet de leerkracht / begeleider natuurlijk wel zorgen voor voldoende spullen en materialen voor alle kinderen tegelijk. Sommige leerkrachten prefereren het klassikaal geven van de KunstKabinetlessen. Vaak omdat ze gewend zijn om de creatieve vakken en erfgoedlessen klassikaal te geven. Ze kunnen dan deze KunstKabinet lesactiviteiten gemakkelijk inpassen.

Projecten

Naast de meeste lessen die circa 2 lesuren duren, zijn er voor elke groep ook (enkele) projecten. Deze duren meestal ongeveer 4 lesuren. Voor die lesactiviteiten moeten de leerlingen soms thuis of buiten de school spullen verzamelen. In andere 'project'-gevallen is er slechts sprake van extra droogtijd, baktijd, etcetera.

2.4 Werkwijze bij groep 1 & 2

In hoeken (kleuters)

De kleuters kunnen in principe alle lesactiviteiten in hoeken doen, met groepjes van 4 tot 6 leerlingen en een begeleider. Het gereedschap en de materialen in de leskisten van Het KunstKabinet zijn daarvoor geschikt. Omdat de leerlingen niet kunnen lezen, is het altijd noodzakelijk om een leerkracht, hulpouder of stagiair te laten begeleiden. De begeleidingsteksten zijn woordelijk uitgeschreven en al het benodigde beeldmateriaal is ook aanwezig. De begeleider hoeft dus absoluut geen 'kunstkenner' te zijn. In tegenstelling tot de groepen 3 t/m 8, is er voor de kleutergroepen dan ook geen aparte leerkrachtenhandleiding; de lesbladen zijn bedoeld voor zowel leerling als begeleider, omdat zij immers altijd tegelijkertijd met deze les bezig zijn.

Klassikale mogelijkheden (kleuters)

Veruit de meeste kleuterlessen van Het KunstKabinet kunnen ook klassikaal gegeven worden. Dan moet de leerkracht / begeleider natuurlijk wel zorgen voor voldoende spullen en materialen voor alle kinderen tegelijk. Sommige leerkrachten prefereren het klassikaal geven van de KunstKabinet lessen. Vaak omdat ze gewend zijn om de creatieve vakken en erfgoedlessen klassikaal te geven. Ze kunnen deze activiteiten daarbij gemakkelijk inpassen of daarmee vervangen.

2.5 Duur van de activiteiten

De meeste lessen van Het KunstKabinet duren ongeveer 2 lesuren. Natuurlijk hangt het uiteindelijk ook af van het werktempo van de leerling, de perfectie die de leerling nastreeft in zijn werkstuk en de materiaaleigenschappen van de materialen die bij de verwerkingsopdracht worden gebruikt.

Als de school een 'crea-/kunstmiddag', ateliermiddag of een 'Talentenplein' in het rooster heeft staan, dan zijn de meeste lesactiviteiten van Het KunstKabinet volledig te realiseren binnen dat dagdeel (ochtend of middag).

Indien je de lessen in aparte lesuren wilt laten doen, dan is de volgende aanpak (globaal) aan te raden bij de kleutergroepen:

- Lesuur 1: bekijken van beschouwingsfilm (3 tot 5 minuten), doorlezen van de beschouwingstekst en het bespreken en beantwoorden van de reflectievragen.
- Lesuur 2 (indien een week later): opnieuw bekijken van het eerste filmpje (de beschouwingsfilm; als geheugenopfrisser voor de context waarin de verwerkingsopdracht wordt gemaakt), het bekijken van het tweede filmpje, het starten met de doe-opdracht (handen) en afronden met het evaluatieformulier.

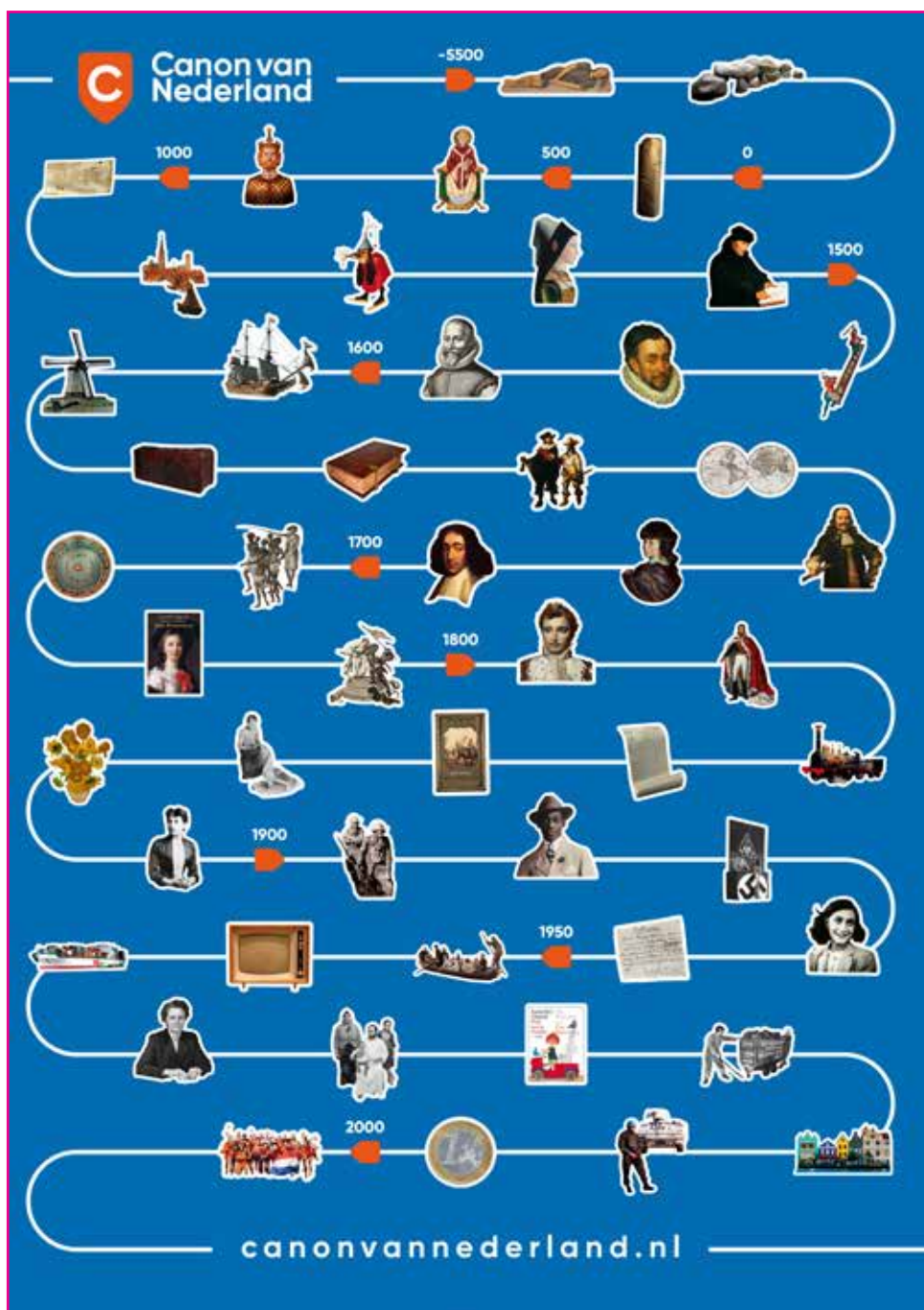
2.6 Erfgoedvensters in Het KunstKabinet

In veel lessen van Het KunstKabinet zijn erfgoedvensters uit de Canon van Nederland verwerkt. In deze lessen worden bepaalde erfgoedaspecten met beeldaspecten, technieken en materialen, mediatechnieken en andere kunstaspecten met elkaar op een natuurlijke wijze gecombineerd. Hieronder hebben we daarvan een voorbeeld (les 4.2. Mijn Initiaal).

Voorbeeld

In het geval van les 4.2 'Mijn Initiaal' komt dat neer op de volgende combinatie van aspecten:

- Erfgoedvenster: 'Hebbaan olla vogala' (+/- 1075 na Christus)
- met middeleeuwen, kloosters, monikkenwerk, boekdrukkunst
- met grafische media aspecten/taal: kalligrafie, lettertypen, initialen
- met beeldaspecten: vlak & lijn, compositie
- met materiaal & techniek: schrijven met veer & inkt en met inktpten
- met kunstaspecten: symboliek, gevoelswaarde, toegepaste kunst

2.7 Toegepaste kunst & media

Toegepaste kunst

In Het KunstKabinet komt ook regelmatig toegepaste kunst aan bod. Daarbij moet je denken aan: mode, industrieel ontwerp, reclame-uitingen, design en architectuur. Wat bijvoorbeeld mode betreft, zullen patronen van stoffen, vormgeving van schoenen en sieraden, pruiken, molensteenkragen, etc. aan de orde komen. Wat design betreft: diverse soorten meubeldesign, behang, etcetera. Reclame-uitingen: logo's, verpakkingen, affiches, etcetera. Toegepaste kunst ligt dicht bij de leerling als consument en gebruiker van spullen en is daardoor heel herkenbaar.

Media

In iedere les wordt met de computer gewerkt, bijvoorbeeld om het kunstbeschouwingsfilmpje en de overige informatie de leerlingenportal te bekijken. Ook is er een leerkrachtenportal waarbij de leerkracht meer websites, afbeeldingen, achtergrondinformatie en filmpjes kan vinden / kan laten zien. Verder wordt er regelmatig gewerkt met de digitale fotocamera en er wordt gewerkt met (online) computerprogramma's, YouTube en andere internetmogelijkheden. Voor toegang tot de leerlingen- en leerkrachtenportal van Het KunstKabinet (www.ckcportal.com) moeten wij (de uitgever) u eerst toegang verlenen. Voor meer informatie kunt u kijken bij 'hoofdstuk 6, contact en toegang tot de portals' van deze toelichting.

2.8 Woordenschatverbreding

In de lessen van Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener leert de leerling heel veel nieuwe woorden, waardoor de woordenschat snel wordt verbreed en het genuanceerde uitdrukkingsvermogen wordt vergroot. In de leerkrachtenhandleiding van Het KunstKabinet staat bij iedere les aangegeven welke woorden 'bijzonder' zijn. Doordat deze (soms behoorlijk abstracte) woorden in een begrijpelijke context gebruikt en meestal ook uitgelegd worden, is deze vorm van verbreding van de woordenschat een natuurlijk proces.

Bijvoorbeeld van woordenschatverbreding: 'patroon'

Kinderen die in de les kennis maken met het fenomeen 'patroon' en daarvan veel voorbeelden zien in het kunstbeschouwingsfilmpje, zelf vervolgens verschillende patronen op soort sorteren en zelf een patroon maken, zullen na deze les uitstekend weten wat een 'patroon' is. Sterker nog... vanaf dat moment zullen ze allerlei 'patronen' gaan zien, herkennen en benoemen, in hun dagelijkse omgeving. En zo gaat dat met veel woorden. Denk bijvoorbeeld aan 'moelijke' woorden als: compositie, ritme, (atmosferisch) perspectief, organisch, geometrisch, textuur, mal, hoogdruk, diepdruk, mono-print, kunststroming, clair-obscur, verhoudingen, contrast, profiel, abstract, secundair, complementair, symmetrie, timing, regisseren, partituur, choreografie, decor, symbolen, schaduw, uitlichten, horizon, colissen, stileren, etc.. Maar ook leren de leerlingen contextrijk erfoegderelateerde woorden en begrippen als: schuttersgilde, monnikenwerk, monumenten, de grachtengordel, landschappen, handelsschepen, koloniën, museum, collecties, mode, revoluties, etc.

6.12. Vloek behangetje

Schikking
Verstel het meubelen van de 18de eeuw zijk je in een
ruimte of pasteren behang. Schikking is behang
met meer van de kleuren of vorm uitwerking. Het je
goed kijkt naar oude schikkingen. Dan kan je vaak
een behangetje op de achtergrond ontdekken.
De kunstenaar Vincent van Gogh heeft een jaar
perforatie gemaakt van meubelen. Dit is voor
je een behangetje op de achtergrond. Zo heeft hij
meubelen van meubelen (meubelen) gemaakt. Achter
meubelen (meubelen), een meubelen. Dit is een groot
behang met bloemen.
Zijn meubelen is in een sfeer met op de achtergrond
een ander bloemenbehang.
De behangtenen maken de portretten heel vrolijk.

Patroon
Het behang brengen we kleur en sfeer in huis. In
de rode behang zit bijna altijd een patroon. Dit is
een vorm, groot of klein, die vaak keer terugkomt
in zijn meubelen. De rode behang met
strepen, bloemen, ruitjes, figuren en nog
veel meer! De rode behang kunnen naast elkaar
op de meubelen zetten zodat ze niet zo
het meubelen passen zijn.
Het is vaak ook belangrijk om de meubelen
passen precies goed naast elkaar op de meubelen
plaatsen. Het patroon van het behang moet met
verpalingen.

Het KunstKabinet

Schikking
Verstel het meubelen van de 18de eeuw zijk je in een
ruimte of pasteren behang. Schikking is behang
met meer van de kleuren of vorm uitwerking. Het je
goed kijkt naar oude schikkingen. Dan kan je vaak
een behangetje op de achtergrond ontdekken.
De kunstenaar Vincent van Gogh heeft een jaar
perforatie gemaakt van meubelen. Dit is voor
je een behangetje op de achtergrond. Zo heeft hij
meubelen van meubelen (meubelen) gemaakt. Achter
meubelen (meubelen), een meubelen. Dit is een groot
behang met bloemen.
Zijn meubelen is in een sfeer met op de achtergrond
een ander bloemenbehang.
De behangtenen maken de portretten heel vrolijk.

Patroon
Het behang brengen we kleur en sfeer in huis. In
de rode behang zit bijna altijd een patroon. Dit is
een vorm, groot of klein, die vaak keer terugkomt
in zijn meubelen. De rode behang met
strepen, bloemen, ruitjes, figuren en nog
veel meer! De rode behang kunnen naast elkaar
op de meubelen zetten zodat ze niet zo
het meubelen passen zijn.
Het is vaak ook belangrijk om de meubelen
passen precies goed naast elkaar op de meubelen
plaatsen. Het patroon van het behang moet met
verpalingen.

Het KunstKabinet

3. Minitheater-Blikopener

Drama, dans, muziek

De lessen Minitheater-Blikopener bevatten kerndoelendekkende, doorlopende leerlijnen voor de kunstdisciplines drama, dans en muziek op de basisschool.

Het is een kant-en-klare, laagdrempelige, direct inzetbare lesmethode voor drama, dans en muziek (inclusief reflecteren) te vinden in een leskist en een heus 'Mini-theater' in Het KunstKabinet.

3.1 Minitheater

Het Minitheater is compleet klassikaal lesmateriaal met betrekking tot de podiumkunsten: theater, dans en muziek. De leerlingen leren de taal van verschillende podiumkunsten terwijl ze deze ook zelf uitproberen en toepassen in de klas, met elkaar. Het Minitheater is uitdagend generiek lesmateriaal waarmee ook het bijwonen van thematische kunstuitingen buiten de school (voorstellingen) in de klas kan worden voorbereid.

In het Minitheater is ook voorzien van leuke opdrachten voor de verwerking van een bezoek aan een voorstelling; voor een optimale inbedding van de kunstervaring.

De hoofdpersonen van Minitheater

- Reggie Zeur
- Corrie de Graaf
- Dirk Gent
- Dikke Cor
- Stella Stijl
- Frits Nieuwsflits
- Opa Plot
- Rietje Roddel

3.2 Hoe werk je met het Minitheater?

De lessen van Minitheater zijn zodanig geschreven dat de leerkracht ze letterlijk kan voorlezen! De meeste lessen vragen weinig tot geen voorbereiding.

Omdat er sprake is van een doorlopende leerlijn, leren de leerlingen elk jaar een beetje meer over de diverse disciplines. Ze leren de verschillende hoofdpersonen steeds beter kennen. Het is daarom ook aan te bevelen de lessen in de juiste volgorde te geven.

Het lesmateriaal Minitheater bestaat uit de volgende onderdelen:

Voor elke groep zijn er drie lessen:

- een les drama
- een les muziek
- een les dans

Alleen in groep 3 is het een combinatieles van de drie disciplines.

Voor elke groep zijn er drie 'Opa Plot verhalen' die bij de verschillende disciplines horen. Alleen voor de kleutergroepen (1 en 2) zijn er twee verhalen.

Voor elke groep zijn er drie evaluatiekaarten:

- een evaluatiekaart voor drama
- een evaluatiekaart voor muziek
- een evaluatiekaart voor dans

Voor groep 1 en 2 is er een gecombineerde aanwijskaart en voor groep 3 is er een interviewkaart.

Elk leerjaar drie voorstellingen!

Bij het ontwikkelen van dit lesmateriaal is ervan uitgegaan dat elke groep ieder schooljaar drie voorstellingen gaat bekijken. Per discipline een voorstelling dus. Omdat de praktijk helaas vaak anders is kan in plaats van een voorstelling ook gebruik gemaakt worden van beschikbaar beeldmateriaal van voorstellingen (DVD's/films op het gebied van theater en dans of concertregistraties). Ook kan de weeksluiting beschouwd worden als een voorstelling. Op deze wijze kunt u er als leerkracht voor zorgen dat de leerlingen per jaar tenminste drie momenten hebben waarop ze hun beschouwende kwaliteiten ten aanzien van de podiumkunsten kunnen vergroten.

Rondom elke voorstelling dezelfde volgorde van het lesmateriaal

- Stap 1: De les uit het lesmapje. Voorafgaand aan de voorstelling de les geven van de betreffende discipline (zie lesmapje).
- Stap 2: Het verhaal van Opa Plot. De dag voor de voorstelling, of vlak voor de voorstelling, het voorlezen van het verhaal van Opa Plot.
- Stap 3: Bezoek aan een echte voorstelling of het bekijken van beeldmateriaal (Online, DVD, op smartboard/PC).
- Stap 4: Evaluatie & reflectie. Het invullen van de A4-formaat evaluatiebladen (gebruik de A4-formaat 'aanwijskaart' bij groep 1 en 2, of kopieer de A4-kaart 'interview' bij groep 3).

Evaluatiebladen: reflectie

Vanaf groep 4 print de leerkracht na de voorstelling de A4-formaat evaluatiebladen (via 'Minitheater portal' op ckcportal.com) voor de leerlingen, zodat ze deze kunnen invullen. Laat de leerlingen de ingevulde evaluatiebladen na de bespreking in Mijn Kunstverzameling opbergen. Blijf dit doen t/m groep 8. Tegen de tijd dat de leerlingen de school verlaten heeft elk kind een eigen kunstdossier, waar ze in het vervolgonderwijs profijt van kunnen hebben!

De verhalen van Opa Plot

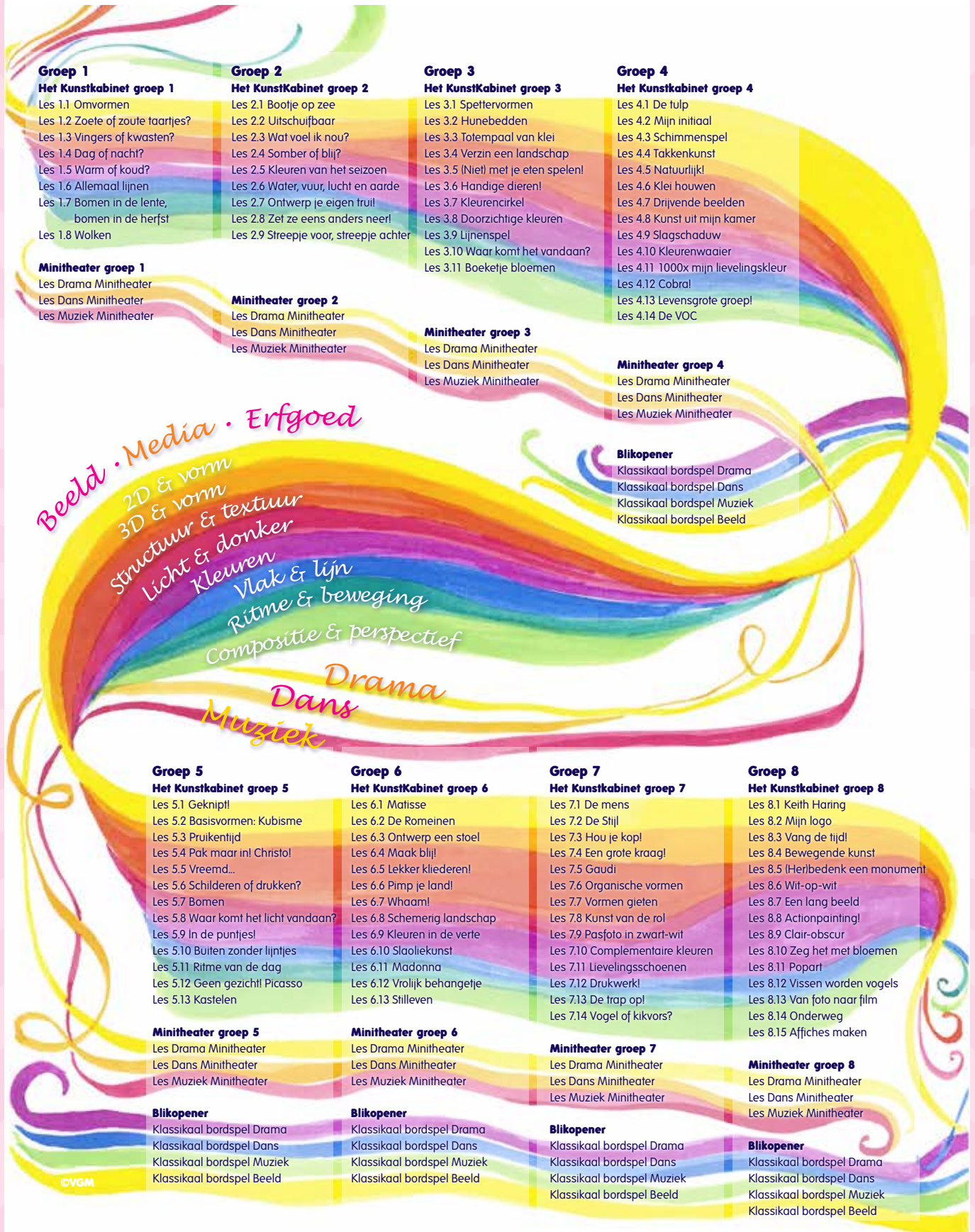
De verhalen van Opa Plot gaan over Pim en Puck. Ze ontmoeten elkaar op de kleuterschool en worden al gauw vrienden. Ze krijgen zelfs even verkering! Deze twee vrienden gaan met uw leerlingen over naar de volgende groep. Zo kunnen zij ze acht jaar volgen!

Ieder avontuur van Pim en Puck is een verhalende intro voor de bepaalde aspecten van de podiumkunst waarover de les en de voorstelling daarna gaan.

4. Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener

4.1 Doorlopende leerlijnen voor alle Kunstdisciplines gr. 1-8

4.2 Conceptuele basis & didactische aanpak

Leren is authentiek wanneer de leerling verband ziet tussen zichzelf en zijn leefwereld en de aangeboden lesstof. Daarbij wordt de emotionele, creatieve, cognitieve en sociaal-communicatieve ontwikkeling van het kind gestimuleerd en de betrokkenheid vergroot. Authentiek leren is bij uitstek een belangrijk aspect van cultuureducatie, omdat daar de persoonlijke waarneming en beleving van de leerling centraal staan (www.cultuurnetwerk.nl). Zowel de conceptuele basis als de didactische benadering van Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener zijn gericht op authentiek leren.

Hoofd

Input / Ingang

Theorie, kennis
(wetenschap)

Gevoel, ervaringen
van het kind
(intrinsiek kind)

Activiteiten, omgeving en
belevingswereld
(praktijk, extern)

Hart

Verwerking
door het kind

Mentaal, opnemen en
verwerken
Door goed te kijken, te
luisteren, na te doen,
registreren van informatie,
samenvatten van informatie.

Zelfontplooiing; zich uiten
naar derden
Bijvoorbeeld vertellen of
verbeelden: 'Wat vind ik?';
'Wat voel ik?'; 'Wat denk ik?'

Fysiek meemaken,
vastleggen, ervaren,
verwerken
Door bijv. te fotograferen,
filmen, beschrijven van een
gebeurtenis in de omgeving.

Handen

Doen of maken

Doe-opdracht die aansluit bij de inhoudelijke kennis of informatie van de les
De inhoudelijke kennis uit Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener zet het kind aan tot reflectie over die input en tot integratie van die input in de eigen belevingswereld. Het kind ontwikkelt op deze manier een eigen relatie met de onderwerpen uit de lessen en verwerkt de informatie op geheel eigen wijze in eigen werk.

Resultaat = Mijn Kunstverzameling
Verzameling van de eindproducten
van dit proces.

Pedagogische doelen

Cultuureducatie is bij uitstek een leerdomein waarbij de volgende belangrijke vormingsdoelen allemaal, in ongeveer gelijke mate, aan de orde komen:

- De cognitieve doelen: hebben betrekking op inzicht, denken, redeneren, weten (herkennen, inzicht tonen, iets omschrijven, iets weergeven, onderscheid kunnen maken, etc.).
- De affectieve doelen: hebben betrekking op gevoelens, emoties, interesses, attitudes (interesse tonen, initiatief durven nemen, vertellen, gevoelens tonen, etc.).
- De creatieve doelen: hebben betrekking op het vermogen om buiten de geijkte patronen te kunnen denken, om iets te bedenken dat nog niet bestaat, om iets persoonlijks en unieks te scheppen.
- De sociale doelen: hebben betrekking op intermenselijke verhoudingen zoals samenwerken en samenleven (naar elkaar luisteren, discussiëren, elkaar respecteren, etc.).

Didactische aanpak

Bij Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener wordt in grote lijnen een combinatie van de volgende vormen van didactiek toegepast:

- Dialectische didactiek. Hierbij staat de intensivering van de waarneming centraal en zijn de grote voorbeelden uit de beeldende kunst en vormgeving belangrijk.
- Procesgerichte didactiek. Hierbij is het beheersen van de beeldende middelen en technieken belangrijk.
- Reflectieve didactiek. Hierbij staat het bespreken, conceptualiseren en analyseren van eigen processen en producten (en die van anderen) centraal. De onderwerpen van de lessen bieden een contextrijke en authentieke omgeving voor de leerling om, door actief te reflecteren, zijn woordenschat te verbreden en een goed en genuanceerd uitdrukkingsvermogen te ontwikkelen waarbij ook meer abstracte woorden en gevoelsmatige thema's aan bod komen.

4.3 Creatieve verrijkingsopdrachten voor meer- en hoogbegaafde leerlingen

Eventueel kunnen de lesactiviteiten van KunstKabinet & Minitheater-Blikopener ook ingezet worden als creatief verrijkingswerk in een plusklas of individuele verrijkingsopdracht in de klas.

Bij de meeste opdrachten (vanaf groep 3) staat in de leerkrachthandleiding (bij iedere les) aangegeven hoe de activiteit nog verbreed en verdiept kan worden (met een meer open karakter, complexere inhoud en/of een verbreding van de context) voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen.

4.4 'Opbrengstgericht werken' / Leerlingvolgsysteem

Bij Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener is gezorgd voor een aantal concrete en laagdrempelige middelen voor het inventariseren en inzichtelijk maken van de leeropbrengst van deze kunst- en erfgoedlessen bij de leerlingen. Leeropbrengsten kunnen pas gemeten worden als er eerst concrete leerdoelen zijn gesteld. Dat is voor elke lesactiviteit van Het KunstKabinet het geval. Onder 'het oogmerk van de les' (m.a.w.: de leerdoelen) in de handleiding van de leerkracht staat helder beschreven wat de leerdoelen bij iedere les zijn.

1. In de handleiding voor de leerkracht

In de leerkrachthandleidingen staan per les de volgende prestatiegebieden helder aangegeven:

- wat de leerdoelen van iedere les zijn (gerelateerd aan de kerndoelen en Tule/SLO);
- welke kijk-, reflectie-, werk- en evaluatieprocessen de leerlingen doorlopen;
- met welke materialen en technieken de leerlingen leren werken;
- welke woordenschat(verbreding) aan de orde komt.

2. In het docentenoverzicht

Per groep zijn 'registratieformulieren' beschikbaar, waarin de leerkracht kan bijhouden welke leerling welke lessen van Het KunstKabinet al gedaan heeft en welke nog niet. Dit overzicht wordt behandeld in de teamcursus en kunt u daar openen en printen.

3. Met het periodiek interview- & observatieformulier

In de Leerkrachtenportal (bij 'documenten') is ook een interview- & observatieformulier toegevoegd aan de hand waarvan de leerkracht periodiek (bijvoorbeeld één keer per half jaar) iedere leerling individueel kan interviewen en observeren. Aan de hand hiervan kan de leerkracht een globale beoordeling geven van de ontwikkeling van de culturele vaardigheden en het culturele zelfbewustzijn van de leerling.

Deze interview- & observatieformulieren kunnen door iedere leerkracht in alle schooljaren 1 of 2 jaarlijks opgemaakt worden en toegevoegd aan de registratie van de school en/of een kopie aan de portfolio 'Mijn Kunstverzameling' van de leerling. In de loop van de basisschoolcarrière ontstaat dan een duidelijk beeld van de ontwikkeling van het cultureel zelfbewustzijn van de leerling dat door de jaren heen verkregen is.

Bijlage 3.1a Het KunstKabinet - interviewformulier

Leerling	Lerkracht	Les
Verstuur	Afgelopen en gedaan	Niet

Wat heb je al eerder gedaan?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien en gedaan?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Bijlage 3.1b Het KunstKabinet - interviewformulier

Wat heb je al eerder gedaan?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

Wat heb je al eerder gezien?

4. In de leerlingportfolio 'Mijn KunstVerzameling'

Met het opbouwen van een eigen portfolio 'Mijn Kunstverzameling' bij Het KunstKabinet door de jaren heen, kan per leerling het volgende worden bekeken:

- welke lessen van Het KunstKabinet en Minitheater-Blikopener de leerling heeft gedaan
- wat de leerling bij elke les minimaal aan reflectie heeft gedaan
- hoe de leerling de les ervaren heeft (wat hij/zij ervan vond)
- welk product de leerling heeft gemaakt

Op elk evaluatieblad (van iedere les uit Het kunstkabinet) dat door de leerling ingevuld wordt, staat een resumé van de kunst- of erfgoedbeschouwing behorende bij de les die de leerling heeft gedaan en een overzicht van de bijbehorende woordenschat(-verbreding) die de leerling heeft verkregen.

Nota Bene

Of de 'gemeten' leeropbrengsten (de mate van ontwikkeling van het cultureel zelfbewustzijn) enkel en alleen aan de schoolinspanningen te danken is, is redelijkerwijs te betwijfelen.

Cultureel zelfbewustzijn ontwikkelt zich immers dag-in-dag uit: in de school, thuis, bij het sporten, uit logeren, op reis, enzovoort. De school is hierin een belangrijke factor.

Door de leerlingen al op de basisschool structureel van hoogwaardig kunst- en cultuuronderwijs te voorzien, zal de leerling al op jonge leeftijd een stevige 'observatie-, verbeeldings- en reflectiebasis' leggen, waarop hij dag-in-dag-uit kan voortbouwen en deze kan verdiepen en verbreden. Daarvan zal hij de rest van zijn leven plezier hebben; welke invulling hij hier dan ook aan geeft.

Bijlage 3.1b Het KunstKabinet - Observatieformulier

Leerling	Schooljaar	Groep
Leerkracht	afgenomen op datum	Lesnr

Waarnemen Beschouwing	Niet	Matig	voldoende	Goed	Excellent
Leerling is bereid om met open vizier te kijken, te luisteren, te voelen, etc. bij begin van nieuwe les.					
Leerling herkent de beschrijvingen waarover de beschouwde delen van de lesstof handelen.					
Leerling is geïnteresseerd tijdens het waarnemen.					
Leerling begrijpt de thematiek van de lesstof.					
Leerling begrijpt de kunstbeschouwing en inhoud de hoortippen van de kunstbeschouwing.					
Leerling is openlijk en tijdens de kunstbeschouwing en vertoont eigen mening en bijdragen.					
Leerling brengt de eigen waarnemingen met zijn groepsgenoten en kunstkr naar hun gedachten en ideeën in b.v. de waarnemingen (waarnemen & reflectie).					

Verbereiden Creatie & productie	Niet	Matig	voldoende	Goed	Excellent
Leerling is enthousiast om zelf het creatieve proces in te gaan en zijn eigen verbeelding te laten spreken.					
Leerling is overwegend origineel in zijn ideeën en weet deze te ontwikkelen.					
Leerling laat zich inspireren door de reeds opgedane kennis van kunst- en erfgoedbeschouwing (verwerft kennis, beeld, voorbeelden in het eigen werk).					
Leerling is overwegend kundig bij het uitvoeren van creaties.					
Leerling is meestal in staat te vermoeden of tekenen wat hij wil gaan maken.					
Leerling is meestal in staat te vermoeden waarom hij voor een bepaalde vorm van samenwerkingsvorm kiest.					
Leerling gebruikt materialen en technieken op de juiste manier.					
Leerling is geïnteresseerd, zorgvuldig en netjes in het uitvoeren van de eigen ideeën.					

95

'Culturele' woordenschat & uitdrukkingvaardigheid	Niet	Matig	voldoende	Goed	Excellent
Leerling is in staat om te verwoorden wat hij ziet tijdens het waarnemen.					
Leerling is in staat te de nieuw geleerde woorden op de juiste manier in een andere context te gebruiken.					
Leerling kent veel materialen, technieken, beeldsoorten, kunstsoorten, kunstenaars en vertaalt deze thematieken uit de kunst bij naar.					
Leerling kan relaties leggen tussen woorden met gelijke betekenis of juist tegenovergestelde betekenissen.					
Leerling kan de woorden gebruiken in de context van zijn eigen leven of situatie.					

Conceptualiseren & analyseren reflectie	Niet	Matig	voldoende	Goed	Excellent
Leerling kan artefacten categoriseren naar soort op grond van diverse beschouwingen, materiaalgebruik, expressie, kunststroming, kunstenaar, etc.					
Leerling kan een artefact analyseren op diverse levels en/of aspecten.					
Leerling kan zijn mening geven met daarbij een betrouwbare inhoudelijke onderbouwing geven.					
Leerling kan beoordelen wat goedging en wat minder goed ging in het eigen proces.					
Leerling kan voor zichzelf beoordelen wat hij anders had kunnen doen (of beter had kunnen doen).					
Leerling kan beoordelen op welke gebieden het product overeenvalt afwijkt van het oorspronkelijke ontwerp.					

Samengevat / conclusie

Aandachtspunten

96

Voorbeeld van klassikaal registratieformulier voor de lessen van groep 8:

Het KunstKabinet Registratieformulier Groep 8

Lessen	Werkvorm	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.1 Keith Haring	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.2 Mijn logo	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.3 Vang de tijd!	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.4 Bewegende kunst	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.5 (Hier)bedenk een monument	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.6 Wit-op-wit	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.7 Een lang beeld	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.8 Actiepunting!	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.9 Clair-obscur	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.10 Zeg het met bloemen	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.11 Popart	In Groepjes	Klassikaal	Klassikaal
Les 8.12 Vissen worden vogels	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.13 Van foto naar film	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.14 Onderweg	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Les 8.15 Affiches maken	In Groepjes	In Groepjes	Klassikaal
Minitheater Drama		Klassikaal	Klassikaal
Minitheater Dans		Klassikaal	Klassikaal
Minitheater Muziek		Klassikaal	Klassikaal
Blikopener Beeld		In Groepjes	Klassikaal
Blikopener Dans		In Groepjes	Klassikaal
Blikopener Drama		In Groepjes	Klassikaal
Blikopener Muziek		In Groepjes	Klassikaal

Groep 8 Leerlingen	Lessen															Minitheater			Blikopener				
	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	8.7	8.8	8.9	8.10	8.11	8.12	8.13	8.14	8.15	Dans	Drama	Muziek	Beeld	Dans	Drama	Muziek	
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							
11																							
12																							
13																							
14																							
15																							

4.5 Cultuureducatie binnen én buiten de school

Het KunstKabinet en Minitheater-Blikopener kan zorgen voor een uitstekende combinatie van cultuureducatie binnen de school met cultuurmenu's uit het culturele veld buiten de school.

Anne Bamford

'De kennis en taal van de kunsten leren combineren met het ervaren van thematische kunstuitingen.'

Onderzoekster en specialiste op het gebied van kunsteducatie Anne Bamford deed onderzoek in opdracht van OCW en maakt een onderscheid tussen:

1. **Het leren van de kennis, de taal, de materialen en technieken van de kunsten** (kunst- en ergoededucatie in de school).
2. **Het ervaren van thematisch kunstuitingen in het culturele veld** (kunstervaringen buiten de school).

Deze twee vormen van kennis en ervaring opdoen werken uiteindelijk als communicerende vaten:

De opgedane kennis van de taal van de kunsten verbreedt en verdiept de impact van opgedane ervaringen van het bijwonen van een thematische kunstuitingen (en vice versa).

Daarbij is de cognitie (de kennis en de taal) voor een deel wel voorwaardelijk om de zintuiglijke kennisvergaring (de ervaring van de thematische kunstuiting) 'betekenis' te kunnen geven en te kunnen 'plaatsen'.

Volgens Spinoza stapelt de mens (allerlei soorten) kennis op elkaar en legt hij steeds meer verbanden tussen de nieuwe en reeds verworven kennis. Daarmee verbreedt de mens uiteindelijk telkens weer zijn mogelijkheden om te kijken naar zijn omgeving. Een adequate ontwikkeling van de woordenschat is daarbij natuurlijk ook van groot belang om zaken, gevoelens en ervaringen goed te kunnen duiden en erover te kunnen nadenken en communiceren.

4.6 Het Kunst- & Cultuurkompas

Een kunst & cultuurkompas is een overzicht waarin de ICC (de Interne Cultuur Coördinator) optekent wat de school voor keuzes wil maken rond cultuuronderwijs. Iedere ICC maakt dus uiteindelijk een kunst & cultuurkompas voor de eigen school, waarbij:

- De keuzes worden gemaakt over de wijze van interactie met het culturele veld buiten de school (zie de drie scenario's van hard(t) voor cultuur);
- Een praktische (methodische?) invulling wordt gegeven voor wat de individuele leerkrachten van het team in de klassen aan kunstzinnige oriëntatie doen, zodat een kerndoelendekkende, doorlopende leerlijnen gewaarborgd wordt voor de hele school;
- De functie van de ICC helder is;
- Er een structurele verankering in het schoolbeleid gerealiseerd wordt waarmee breed draagvlak en continuïteit van het vak kunstzinnige oriëntatie binnen de basisschool gewaarborgd wordt.

Zo wordt concreet en inzichtelijk gemaakt (op papier) voor welke opbouw de school kiest qua programma (per groep, per bouw en door de hele school; de doorlopende leerlijnen).

Ook is in het kunst- & cultuurkompas te zien welke disciplines aan bod komen en hoe de verdeling daarvan is door de leerjaren heen. Ook de frequentie van de kunstlessen en de balans tussen actieve en receptieve activiteiten worden duidelijk in het kunst- & cultuurkompas.

Het voorbeeld van het kunst- en cultuurkompas, zoals hij ook (op klein formaat) afgedrukt staat op de volgende bladzijde, is te downloaden en uit te printen (op A3-formaat) via www.creativekidsconcepts.com/hetkunstkabinet.

Kunst- & cultuurkompas met Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener

Voorbeeld van een kunst- & cultuurkompas met het lesconcept Het KunstKabinet & Minitheater in de school:

Kerndoelendekkend cultuuronderwijs in doorlopende leerlijnen van groep 1 t/m 8

Doorlopende leerlijnen:
Beeldend
Erfgoed
Media
Drama
Muziek
Dans

De kennis en de taal van de kunsten & reflectie leren de leerlingen binnen de school.

Thematische Kunstuitingen ervaren leren de leerlingen buiten de school in het culturele veld.

Reflectief (beschouwing)

Expressief (creatie)

Productief (vormgeving)

Communicatief (bespreking)

Multimediale aanpak

Alle grote kunststromingen

Alle grote kunstenaars

Meer dan de helft van de erfgoed Canonvensters van entoen.nu

Groep 1 & 2

Kunst en cultuur binnen de school:

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 1:
Les 1.1 Omvormen
Les 1.2 Zoete of zoute taartjes?
Les 1.3 Vingers of kwasten?
Les 1.4 Dag of nacht?
Les 1.5 Warm of koud?
Les 1.6 Allemaal lijnen
Les 1.7 Bomen in de lente, bomen in de herfst
Les 1.8 Wolken

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 2:
Les 2.1 Bootje op zee
Les 2.2 Uitschutbaar
Les 2.3 Wat voel ik nou?
Les 2.4 Sombor of blij?
Les 2.5 Kleuren van het seizoen
Les 2.6 Water, vuur, lucht en aarde
Les 2.7 Ontwerp je eigen trui!
Les 2.8 Zet ze eens anders neer!
Les 2.9 Streepte voor, streepte achter

Minitheater-Blikopener

Drama
Dans
Muziek
• Voorbereiding op een voorstelling-/museumbezoek;
• Reflecteren;
• Nabespreking van een voorstelling-/museumbezoek.

Kunst en cultuur buiten de school:

Bezoeken van een voorstelling/tentoonstelling (van) buiten de school:
Groep 1:
Groep 2:

Groep 3 & 4

Kunst en cultuur binnen de school:

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 3:
Les 3.1 Spettervormen
Les 3.2 Hunebedden
Les 3.3 Totempaal van klei
Les 3.4 Verzin een landschap
Les 3.5 (Niet) met je eten spelen!
Les 3.6 Handige dieren!
Les 3.7 Kleurencirkel
Les 3.8 Doorzichtige kleuren
Les 3.9 Lijnspeel
Les 3.10 Waar komt het vandaan?
Les 3.11 Boekje bloemen

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 4:
Les 4.1 De tulp
Les 4.2 Mijn initiaal
Les 4.3 Schimmenspel
Les 4.4 Takkenkunst
Les 4.5 Natuurlijk!
Les 4.6 Klei houthen
Les 4.7 Drijvende beelden
Les 4.8 Kunst uit mijn kamer
Les 4.9 Slagchaduw
Les 4.10 Kleurenwaaiert
Les 4.11 1000x mijn lievelingskleur
Les 4.12 Cobra!
Les 4.13 Levensgrote groep!
Les 4.14 De VOC

Minitheater-Blikopener

Drama
Dans
Muziek
• Voorbereiding op een voorstelling-/museumbezoek;
• Reflecteren;
• Nabespreking van een voorstelling-/museumbezoek.

Kunst en cultuur buiten de school:

Bezoeken van een voorstelling/tentoonstelling (van) buiten de school:
Groep 3:
Groep 4:

Groep 5 & 6

Kunst en cultuur binnen de school:

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 5:
Les 5.1 Geknijpt!
Les 5.2 Basisvormen: Kubisme
Les 5.3 Pruikentijd
Les 5.4 Pak maar in! Christof!
Les 5.5 Vreemd...
Les 5.6 Schilderen of drukken?
Les 5.7 Bomen
Les 5.8 Waar komt het licht vandaan?
Les 5.9 In de puntjes!
Les 5.10 Buiten zonder lijntjes
Les 5.11 Ritme van de dag
Les 5.12 Geen gezicht! Picasso
Les 5.13 Kaartelen

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 6:
Les 6.1 Maatsie
Les 6.2 De Romeinen
Les 6.3 Ontwerp een stoel
Les 6.4 Maak blij!
Les 6.5 Lekker klederen!
Les 6.6 Pimp je land!
Les 6.7 Waaam!
Les 6.8 Schemerig landschap
Les 6.9 Kleuren in de verte
Les 6.10 Slaotekunst
Les 6.11 Madonina
Les 6.12 Vrolijk behangeje
Les 6.13 Stilteven

Minitheater-Blikopener

Drama
Dans
Muziek
• Voorbereiding op een voorstelling-/museumbezoek;
• Reflecteren;
• Nabespreking van een voorstelling-/museumbezoek.

Kunst en cultuur buiten de school:

Bezoeken van een voorstelling/tentoonstelling (van) buiten de school:
Groep 5:
Groep 6:

Groep 7 & 8

Kunst en cultuur binnen de school:

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 7:
Les 7.1 De mens
Les 7.2 De Bijl
Les 7.3 Hou je kop!
Les 7.4 Een grote kraag!
Les 7.5 Gaudí
Les 7.6 Organische vormen
Les 7.7 Vormen gielen
Les 7.8 Kunst van de rol
Les 7.9 Pasfoto in zwart-wit
Les 7.10 Complementaire kleuren
Les 7.11 Lievelingschoenen
Les 7.12 Drukwerk!
Les 7.13 De trap op!
Les 7.14 Vogel of kikvors?

Het KunstKabinet

Beeldende vorming, erfgoed en media groep 8:
Les 8.1 Keith Haring
Les 8.2 Mijn logo
Les 8.3 Vang de tijd
Les 8.4 Bewegende kunst
Les 8.5 (Her)bedenk een monument
Les 8.6 We-op-wit
Les 8.7 Een lang beeld
Les 8.8 Actionpainting!
Les 8.9 Clair-obscur
Les 8.10 Zeg het met bloemen
Les 8.11 Popart
Les 8.12 Vissen worden vogels
Les 8.13 Van foto naar film
Les 8.14 Onderweg
Les 8.15 Affiches maken

Minitheater-Blikopener

Drama
Dans
Muziek
• Voorbereiding op een voorstelling-/museumbezoek;
• Reflecteren;
• Nabespreking van een voorstelling-/museumbezoek.

Kunst en cultuur buiten de school:

Bezoeken van een voorstelling/tentoonstelling (van) buiten de school:
Groep 7:
Groep 8:

Alle materialen & technieken:

- potlood tekenen
- kleurpotlood
- stif
- houtskool
- conté krijt
- plakkaatverf
- aquarelverf
- inkt
- ecoline
- klei
- speksteen
- gips
- papier-maché
- textiel
- hout
- ijzerdraad
- touw & draad
- lijm & tape
- drukinkt
- linoleum
- mozaiek
- steen & zand

Beeldaspecten:

- twee-dimensionale vorm & ruimte
- drie-dimensionale vorm & ruimte
- structuur & textuur
- licht & donker
- kleur
- vlak & lijn
- ritme & beweging
- compositie & perspectief

Basisbegrippen bij:

Dans: tijd, kracht & ruimte

Drama: theatertaal, theatertekens & verbeelding

Muziek: geluid, klank & ritme

4.7 Het belang van een doorlopende leerlijn in de school

Als de school Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener structureel inzet in het rooster van alle groepen (groep 1 t/m 8), dan wordt het voor alle leerkrachten gemakkelijk en laagdrempelig om hoogwaardig en kerndoelendekkend les gegeven in alle aspecten van kunstzinnige oriëntatie. Kunst & Erfgoed bereikt dan alle leerlingen vanaf groep 1 van de basisschool.

Het KunstKabinet:

A. Stelt dat de leerkrachten o.a. in staat om:

- efficiënt (in een overzichtelijk aantal concrete lessen) en effectief (kerndoelendekkend) en hoogwaardig kunstzinnige oriëntatie te geven in de eigen klas, net zoals ze dat doen voor alle andere leerdomeinen en schoolvakken;
- te meten wat de leeropbrengsten van cultuureducatie voor de individuele leerlingen zijn;
- te ervaren wat de totale toegevoegde waarde van kunst- en erfgoededucatie is voor de leerlingen individueel, de leerlingen onderling en voor de sfeer in de klas;
- te ervaren dat kunst & erfgoededucatie leuk is om te doen en ook op het gebied van woordenschat en taal veel toevoegt aan het totaalprogramma;
- concrete aanknopingspunten te hebben in concreet praktisch lesmateriaal, hun persoonlijke interesses en voorkeuren op het gebied van kunst en cultuur te ontdekken en te exploreren en zo de professionaliteit van binnenuit te vergroten;
- een betere gesprekspartner te kunnen zijn voor de ICC en onderdeel te kunnen vormen van een schoolbreed draagvlak voor cultuuronderwijs.

B. Stelt dat de ICC o.a. in staat om:

- beter en concreter inhoudelijk met de collega's te overleggen over hun mogelijkheden en wensen ten aanzien van bezoeken aan thematische kunstuitingen in het culturele veld rond de school;
- meer tijd te kunnen besteden aan het organiseren en coördineren van de externe activiteiten omdat er minder tijd nodig is om intern collega's te motiveren en te voorzien van les ideeën en lesactiviteiten.

C. Stelt dat de school in staat om:

- kunstzinnige oriëntatie niet meer 'als iets wat er óók nog bij hoort' te hebben, maar gewoon op te nemen in het reguliere schoolprogramma als een structureel en bindend onderdeel daarvan;
- langzamerhand meer te verschuiven van scenario 1 (komen & gaan) naar scenario 2 (vragen & aanbieden) of zelfs scenario 3 (leren & ervaren);
- te voldoen aan de kerndoelen en daarmee een positieve beoordeling van de inspectie te krijgen.

D. Stelt iedere leerling in staat om:

- een eigen relatie met kunst aan te gaan, als onderdeel van de algemene vorming in de basisschool; ongeacht (het eventueel gebrek aan) de culturele interesses die ze van huis uit mee krijgen.
- Van jongsaf aan te leren reflecteren, hun woordenschat te verbreden, zich sociaal-emotioneel te ontwikkelen en hun creativiteit te ontdekken en te ontwikkelen binnen de muren van de school; ongeacht het eventuele gebrek aan de mogelijkheden en/of kwaliteit in het cultuurveld in de regio van de school.

4.8 Teamcursus deskundigheidsbevordering

Om het lerarenteam (verder) te professionaliseren in kunst- en erfgoed, is er (optioneel) een digitale teamcursus kunst- & erfgoededucatie beschikbaar in de leerkrachtportal. Deze cursus is geschikt voor eigenaren van Het KunstKabinet en wordt standaard meegeleverd bij het lesconcept.

Specificaties van de teamcursus

- Voor alle leerkrachten van het team van één basisschool
- Duur: 3 delen van elk circa 1,5 uur
- Flexibel inzetbaar:
 - Kan in teamverband (met smartboard op school) gevolgd worden
 - Kan per leerkracht op de eigen computer in de eigen tijd gevolgd worden
 - En kan met een (printbare) syllabus gevolgd worden (= excl. de multimedia)

Resultaat van de teamcursus

Na het volgen van deze cursus zijn alle teamleden deskundiger geworden ten aanzien van de didactische aspecten van kunst- en erfgoededucatie. Tijdens de teamcursus hebben de leerkrachten de concrete lesactiviteiten voor hun eigen groep van Het KunstKabinet bestudeerd en uitgetoetst. Vervolgens kunnen ze er direct mee aan de slag met de leerlingen in de klas.

Certificaat

Online Teamcursus

Uitgereikt aan:

Als bewijs van deelname aan de teamcursus van Creative Kids Concepts:

Deskundigheidsbevordering kunst- & erfgoededucatie

in de basisschool

Inhoud van de cursus:

Deel 1: Achtergronden Kunst- & Cultuureducatie

- 1.1 Cultuureducatie
- 1.2 De Kerndoelen van OC&W
- 1.3 Beeldende vorming
- 1.4 Muziek
- 1.5 Beweging (Dans)
- 1.6 Taal en spel (Drama)
- 1.7 Reflecteren
- 1.8 Kerndoel 56: Cultureel erfgoed
- 1.9 Cultuur in de Spiegel

Deel 2: De lesmethode

- 2.1 Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener
- 2.2 Het KunstKabinet
- 2.3 Opbouw & werkwijze van de lessen voor groep 3-8
- 2.4 Opbouw & werkwijze bij de lessen voor groep 1 & 2
- 2.5 Toegepaste kunst, media en woordenschat
- 2.6 Erfgoedvensters
- 2.7 Het Minitheater
- 2.8 Blikopener
- 2.9 Overzicht doorlopende leerlijnen
- 2.10 CultuurKompas
- 2.11 De 3 varianten van Het KunstKabinet

Deel 3: Didactiek & Organisatie

- 3.1 Conceptuele basis & didactische aanpak
- 3.2 Organisatie in de klas
- 3.3 Cultuureducatie & Cultuurmenu's
- 3.4 De Interne Cultuur Coördinator (ICC)
- 3.5 Opbrengstgericht werken & de prestatiebox
- 3.6 Beleid maken / aanscherpen voor Kunstzinnige Oriëntatie

Datum:.....

Basisschool: Plaats:.....

Naam directeur:

Handtekening directeur:

Creative Kids Concepts

Het Kunst Kabinet

5. Indelingstekening Het KunstKabinet-Basic

Het KunstKabinet
Basic

Top Left Drawers:

- 1.1 Omvormen
- 1.5 Warm/koud
- 1.6 Allemaal lijnen
- 1.7 Bomen
- 2.7 Ontwerp trui
- 2.8 Zet anders...
- 2.9 Streepje voor
- 3.3 Totempaal
- 3.6 Handige dieren

Top Right Drawers:

- 5.12 Picasso
- 6.1 Matisse
- 6.3 Ontwerp Stoel
- 6.8 Schemerig
- 6.10 Slaoliekunst
- 7.11 Lievejings...
- 8.2 Mijn logo
- 8.5 Herbedenk...
- 8.6 Wit op wit

Art Supplies:

- maatbeker
- Lijm
- glazen pot
- Schilderspaletjes
- A4 PAPIER KLEUR
- A4 PAPIER

Central Display:

- Minitheater
- Bordspelmapje
- Handleiding
- Minitheater-Blikopener

Art Supplies (Bottom):

- Bankhamer
- keukenrol
- Plakkaatverf
- vernis
- eco-line
- spoelemmertjes
- droogdoek
- Bloem
- Zout
- Schelpenzand
- Pak tegels 4.14.B
- gips
- Klei
- Pak tegels 7.5.B
- Rol tekenpapier
- A3 PAPIER

Left Side Drawers:

- 1.2 Zoete/zoute taartjes
- 1.8 Wolken
- 2.2 Uitschuifbaar
- 2.3 Wat voel ik nou?
- 2.6 Water, Vuur, Lucht & Aarde
- 3.2 Hunebedden
- 3.7 Kleurencirkel
- 3.11 Boeketje bl...
- 4.1 De Tulp
- 4.2 Initiaal
- 4.8 Kunst
- 4.11 1000 x je ...
- 5.2 Kubisme
- 5.3 Pruikentijd
- 5.11 Ritme van de...
- 3.5 Niet met je eten spelen
- 4.7 Drijvende beelden
- 4.13 Levensgrote groep
- 4.14 VOC
- 5.4 Christo
- 5.6 Schilderen/drukken

Right Side Drawers:

- 8.12 Vissen worden..
- 8.15 Affiches
- Toelichting
- Leerkracht brochures
- penselenkist
- Digitale camera kist
- klei mat. kist
- 6.5 Lekker kliederen
- 6.13 Stillvenen
- 7.1 De mens
- 7.2 De Stijl
- 7.4 Grote kraag
- 7.5 Gaudi
- 7.7 Vorm gieten
- 7.12 Drukwerk
- 8.8 Actionpainting
- 8.10 Zeg 't met bloemen
- Knutselpapier kist
- Knutsel & Frutsel kist
- Drukinkt kist

0718 © 2018 Creative Kids Concepts - All rights reserved.
Copyright © 2017 Virginie Gmelich Meijling
Nabestellen? www.ckcwebshop.com!

6. De 3 varianten van Het KunstKabinet

1 Het KunstKabinet XL

€ 11.995,-*

- ✓ Meubel met lesmateriaal
Voor alle 120+ lessen (10 à 15 lessen per groep) voor groep 1-8
- ✓ 20 jaar toegang digitale leeromgeving:
 - » 10 à 15 lessen per groep met kunstbeschouwing
 - » Online teamcursus 'Cultuureducatie in het basisonderwijs'

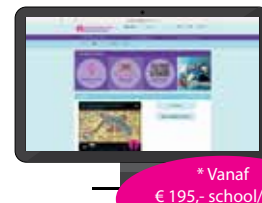
2 Het KunstKabinet Basic

€ 6.800,-*

- ✓ Meubel met lesmateriaal
voor 5 à 6 lessen per groep, voor groep 1-8
- ✓ 10 jaar toegang digitale leeromgeving:
 - » 10 à 15 lessen per groep met kunstbeschouwing
 - » Online teamcursus 'Cultuureducatie in het basisonderwijs'

3 Het KunstKabinet Abonnement

* Vanaf € 195,- school/jaar
€ 1,25 leerling/jaar

- ✓ Toegang digitale leeromgeving:
 - » 10 à 15 lessen per groep met kunstbeschouwing
 - » Online teamcursus 'Cultuureducatie in het basisonderwijs'
- ✓ Lesmateriaal naar keuze additioneel verkrijgbaar via webshop

* Prijsniveau's 2022; voor de actuele prijzen zie www.talenttorens.nl

Het KunstKabinet	XL	Basic	Abonnement
Digitale leerling lesbrief van alle lessen in digitale leeromgeving	ja	ja	ja
Fysieke leerling lesbrief in de leskist	van alle 10-15 lessen per groep	van 5-6 lessen per groep	geen
Digitale leerkracht lesbrief van alle lessen in digitale leeromgeving	ja	ja	ja
Fysieke leerkracht lesbrief in de leerkrachthandleiding	van alle 10-15 lessen per groep	van 5-6 lessen per groep	geen
Leskisten en materiaal	voor alle 10-15 lessen per groep	voor 5-6 lessen per groep	geen, wel additioneel verkrijgbaar in webshop
Inclusief vrijrijdbaar opbergmeubel	ja, alles in 3 XL meubels (onderbouw, middenbouw, bovenbouw)	ja, alles in 1 Basic meubel	nee
Toegang tot digitale leeromgeving	20 jaar	10 jaar	1 jaar abonnement of 3 jaar abonnement
Kerdoelendekkend	ja	ja	ja
Doorlopende leerlijnen Groep 1 tot en met 8	ja	ja	ja
Disciplines	Beeldend, Erfgoed, Media Drama, Dans, Muziek	Beeldend, Erfgoed, Media Drama, Dans, Muziek	Beeldend, Erfgoed, Media
Incl Minitheater-Blikopener (drama, dans, muziek)	ja	ja	nee, wel additioneel verkrijgbaar in webshop
Aanschaf (De prijzen zijn inclusief BTW)	eenmalig € 11.995,-*	eenmalig € 6.800,-*	1 jaar abonnement*: € 195,- per school/jaar + € 1,50 per leerling/jaar 3 jaar abonnement*: € 195,- per school/jaar + € 1,25 per leerling/jaar

* prijsniveau 2022.
Voor de actuele prijzen zie:
www.creativekidsconcepts.com

Probeer nu een gratis proef-abonnement!

Probeer het abonnement 2 weken uit in uw school. Vraag nu een gratis proefabonnement aan via info@creativekidsconcepts.com.

Het KunstKabinet is een uitgave van Creative Kids Concepts BV © www.creativekidsconcepts.com/hetkunstkabinet

7. Contactgegevens

Uitgever en ontwikkelaar:

Creative Kids Concepts BV
Albert Joachimikade 33
4463AA, Goes NL
+31 (0) 113 257 000
info@creativekidsconcepts.com

www.creativekidsconcepts.com/hetkunstkabinet
www.ckcwebshop.com
www.ckcportal.com

(Na-)bestellingen / webshop

(na-)bestellingen voor lesmateriaal kan eenvoudig via: www.ckcwebshop.com

Creative Kids Concepts

Vraag een gratis proefles of een proefabonnement aan!
Ga naar: www.talenttorens.nl of naar www.creativekidsconcepts.com. Of bel ons: 0113 257000.

Het KunstKabinet & Minitheater-Blikopener

Het KunstKabinet

Samen leren & creëren; met Hoofd, Hart en Handen!

Creative Kids Concepts